

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Collegium Universi Juris Canonici

Engel, Ludwig
Salisburgi, 1693

28. De Sepulturis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61596](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61596)

ff. de furtis. l. si ex ea. 6. Cod. de Rei
... aliquid tamen est in bonis pro
... Ecclesie acquisitis in ordine ad obli
... reituenti Ecclesie, quae semper
... manent, licet v. gr. Clericus ex pecu
... pradium emerit, d. c. 1. & 4. de Pec
... Clericorum.

In hac circa successionem in bonis Cleri
... circa bona autem Religiosorum &
... Monasteria pluribus dicitur
... Titulo de Regularibus. & tran
... ad Religionem. Sicut & reliqua
... suis locis tractatur.

TITULUS XXVIII.
De Sepulturis.

SUMMARIA.

- 1. Omnia cadavera non licebat sepelire in Ecclesia.
- 2. Cadavera in locis sacris sepeliuntur.
- 3. In funerandis computatur inter iura parochialis.
- 4. Quilibet debet sepeliri in Ecclesia parochiali nisi habeat sepulturam electam, vel Majorum.
- 5. Pari sepeliri debet cum marito.
- 6. Quilibet sepeliri Majorum sunt in diversis Ecclesiis.
- 7. Ad conditionem sepulturae qualis solemnitas vel probatio requiratur.
- 8. Non licet Religiosis parochiam alienam ingredi ad sepeliendum finis.
- 9. Naturae congruum, ut maritus post uxorem defunctam cum eadem sepeliatur.
- 10. Regularis potest sibi eligere sepulturam.
- 11. Religiosus decedens in loco remoto extra Monasterium potest sibi eligere sepulturam.
- 12. Mortuus in Monasterio sepeliri debet, licet ante mortem fuisset in proposito redeundi ad saeculum.
- 13. Cuius parochianus alibi eligit sepulturam, debet in parochia portio Canonica, & quid veniat hoc nomine.
- 14. Quilibet prohibetur sit aliquem inducere ad eligendam sepulturam.
- 15. Titulus, ex quo aliquid accipi potest in sepultura.
- 16. Non licet propter mortuaria non soluta corpus inhumatum relinquere.
- 17. Qui non gaudeat sepultura Ecclesiastica.

- 18. Gravis motus quando excuset à transgressione legis humane.
- 19. Excommunicati etiam non denunciati privantur sepultura nisi excommunicatio sit occulta.
- 20. Se ipsos occidentes qualiter priventur.
- 21. Duellantes quando privandi sepultura.
- 22. Suscipientem duellum honoris defendendi causa aliqui saltem in conscientia excusant, quod non videtur practice admittendum.
- 23. Etiam supposita sententia illa excusante occumbens, in tali duello privetur sepultura.
- 24. Multa fiunt sine culpa vera, quae non fiunt sine culpa praesumpta.

Diversos apud diversarum gentium Nationes extitisse modos procedendi cum corporibus defunctorum, heroico carmine narrat Silius Italicus, & post illum Caspianus in *Cat. d. Glorie mundi. p. 2. consid. 5.* alibi feris, alibi igni, aquis alibi aut aëra lentâ tabe diffluentia committebantur, &c. Sed inter Christianos usitatus mos est defunctorum corpora in terram defodere, ut juxta illud *Gen. 3. cap. 4. 19. Homo de terra sumptus, & pulvis rursum in terram & pulverem revertatur.* In quem finem pie admodum Majores nostri cum ipsa nascente Ecclesia constituerunt cœmeteria seu loca Deo consecrata, in quibus fidelium cadavera tumularentur: quamvis olim prohibitum fuerit, ne quispiam ipsa in Ecclesia (ubi Christus immolatur, cui mors ultra non dominabitur) sepeliretur. *c. precipiendum. 15. causa. 13. q. 2.* postea tamen partim jure, partim consuetudine introductum est, ut Episcopis, Abbatibus aliisque piis & honestioribus praefertim Laicis in ipsa Ecclesia locus sepulturae concederetur *c. nullus 18. causa 13. q. 2.* Quod verò cadavera potius in locis sacratissimis maxime propè templa constitutis, quam in profanis sepeliantur, sit, ut minus à spiritibus immundis vexentur, ut animae consequantur patrocinium Sanctorum, quibus Ecclesia cum cœmeterio dedicata est, ut vivi

Nam n 3 tem-

Templum intrantes sæpius in suis precibus defunctorum & ibi sepulcorum memores reddantur. *c. cum gravia. 12. & c. anima causâ 22. d. 9. 2.*

Queritur autem I, an omnes Ecclesiæ habeant jus sepeliendi defunctos? *¶* Jus funerandi computandum esse inter jura Parochialia, propterea cessante privilegio vel consuetudine ne quidem Monasteria, quæ populum aut Parochiam non habent, extraneos defunctos sepelire posse, præter suos Religiosos Professos & hospites iudem Religiosos apud eos morientes *c. 1. causâ 16. q. 1. 6. innostra. 10. h. t.* Dico cessante consuetudine; nam hodie omnia Monasteria vel ex privilegio vel consuetudine jus sepeliendi defunctos habere, saltem si ibi sepulturam elegerint refert Lancelotus *in suis Instit. de Sepult. §. 1. in gl.* & si juxta textum *in c. 2. in fine h. t. in 6.* valet electio sepulturæ etiam in loco minus Religioso, ergo multo magis hodie in quolibet loco Religioso sepultura eligi poterit. Cæterum jus sepeliendi, ac cœmeterium alicui Ecclesiæ per Episcopum recte concedi, decisionem Rotæ adducit Barb. *de Offic. Par. p. 3. cap. 26. n. 14.*

Queritur II, An ergo quilibet in sua Ecclesia Parochiali vel ejus cœmeterio sepeliendus sit, *¶* Imprimis attendendum esse, an defunctus certam aliquam sepulturam in alia, quam sua Ecclesia Parochiali elegerit, quod cum Jura omnibus permittant etiam filiolarum sine consensu patris, etiam in quacunque Ecclesia vel cœmeterio, ejus voluntatem implere modis omnibus oportet. *c. 4. causâ 13. q. 2. c. 1. h. t. c. 4. & passim. Eod. in 6.* Sin autem intestatus quis deceaserit, cujus tamen Majores certam pro sua familia constituerint sepulturam, in hac potius, quam Ecclesia Parochiali tumulari debet. *c. 2. & 3. hoc t. in 6.* Quod si denique nec defunctus ipse, nec Majores ejus certum sepul-

turæ locum sibi determinaverint, ad familiam suam Parochialem, quamvis extraneus mortuus fuerit, deferendus erit, donec ad illam commodè deferri possit. *in 6. adeo, ut si quis alienum parochialem contra jus proprii Parochi sepeliat, ad restitutionem cadaveris, cum omnia quæ occasione sepulture quomodolibet ceperit, conveniri. c. ex parte 5. p. 1. berum. 6. h. t. c. 1. Eod. in 6.* Porro ne Parochiæ non tantum venit locus, quis *verum domicilium* habitandi perpetuæ tanquam civis & incolæ collaturæ etiam *quasi domicilium*, si nimirum loco per notabile tempus, ut per maiorem partem, aut defecto habitandi, animo habitandi advenit: illud enim *domicilium*, ex recepta DD. sententia dat jurisdictionem fori penitentiarum in recipienda Sacramenta & Ecclesiasticam sepulturam, Sanch. *de Marr. lib. 3. tit. 12. Tusc. L. S. Concl. 198. n. 7.* Dicitur tamen *in c. 3. h. t. in 6.* quod habens domicilium in civitate vel castro, quando recreatur in illam recreationis causa, vel familia exerceat in eadem, si non electio ibidem decedat, non in Ecclesia distans sed in sua Parochiali, vel sepultura Majorum debeat sepeliri. Si defunctus in distans æqualiter domicilium habuit, v. g. in altero per ætatem, in altero per hyemem, in duabus Ecclesiis Parochialibus Sacramenta frequentare soleat, in illa sepeliatur, in decessit, vel si extra utramque moratur ad quam arbitrio propinquorum facilius portari poterit: ubi enim duo vel plura habent æquale jus, & singuli in solitudine rem, ordinariè melior solet esse parentis conditio, *arg. c. cum plures. de Offic. deleg. in 6.*

Circa uxores speciale est, quod si

ENCI

his relictâ familiâ propriâ secuta sunt vi-
tiosos, ita post mortem non in sepulchro
familie, sed maritorum tumulanda sint, nisi
propriam sibiimet elegerint sepulturam, vel
alio vortium perpetuum ex causa adulterij
vel heresis (secus si temporale tantum ex
causa levitæ, vel morbi contagiosi) interve-
nit, nec id ante mortem reconciliatum sit.
Quod si aliqua plures successivè maritos ha-
verit, cum ultimo, cujus nomen & statum
tenent, sepelietur. Text. & DD. in cap.
unâqueque 3. causâ. 13. q. 2. cap. 3. hoc t.
107.

Quæritur III. Quid dicendum sit, si se-
pultura Majorum sint in diversis Ecclesiis? 14.
In hac quæstione tres casus esse distinguen-
dos. I. Si in una Ecclesia sepultus sit Abavus,
Proavus, in alia verò Pater & avus, filius
propter majorem conjunctionem cum Patre
& Avo sepelietur. II. Si Avus, Proavus, &
Avus in uno loco sepulti sint, Pater verò
eegerit sepeliri in alio, filius non cum patre,
sed potius cum Avo & Proavo sepelietur,
ut text. in c. fraternitatem. 3. Ext. &
in qui 3. h. r. in 6. ubi dicitur, quemlibet
in loco sepeliendum esse. in quo parentes
de maiores ab antiquo soliti sunt tumulari.
III. Si Pater, Avus, & Proavus in diversis lo-
cis tumulati sint, nonnulli censent, filium in
Ecclesia Parochiali sepeliendum esse, quasi
hoc casu cesserit sepulchrum Majorum; alij
contra volunt, Patrem sequi debere, *aut ho-
norari* text. in c. unâqueque. 3. causâ. 13. q.
2. *quem in novo.* Vid. Syl. V. sepultura.
n. 7. Mihi prior sententia videtur verior;
pro conciliatione tamen alterâ tunc ample-
ctor, si pater non simpliciter pro se tantum,
sed unumquemque pro sua familia sepulturam e-
legerit, de quo casu non obscure loquitur
text. in d. f. item in novo.

Quæritur IV. Utrum ad electionem se-
pulturæ requiratur aliqua solennitas? 15.

Quamvis electio sepulturæ sit species ulti-
marum voluntatum, ut per Gl. addit. in c.
1. hoc tit. in 6. in V. prædictos. arg. c. Ultima.
4. causâ. 13. q. 2. nihilominus tamen, cum
sit dispositio ad *pias causas*, probabilius ju-
dico, nullâ aliâ solennitate muniti debere,
nisi quod eligens sit pubes c. penult. h. in 6.
compos mentis, & sufficienter constet de e-
jus voluntate: nam quod favore militiæ in tit.
de Militari testam. & favore Patriæ pote-
statis in l. hac consultissima. 21. §. ex im-
perfecto C. de Test. concessum est, ut testa-
mentum militis, & patris inter liberos nul-
lam solennitatem, sed tantum probationem
requirat, idem etiam DD. communiter &
rectè ad *pias causas*, favore earundem, &
propter salutem animæ, pro quâ defunctus
tale testamentum fecit, extendunt, & ita,
ut ne quidem duo testes, de quibus sit men-
tio in c. relatum. 11. de Testam. ad substan-
tiam necessarij sint, Cov. in c. relatum. n.
12. Tyraquel. de Privil. *pia cause. privil.*
2. Quod verò ad probationem electionis se-
pulturæ attinet, illa non nimis exacta requi-
ritur, quia licet præjudicium Parochialis
Ecclesiæ interveniat, id tamen non est valde
notabile. Unde electionem sepulturæ pro-
bati posse per testes singulares, & unum
etiam concurrentibus admniculis, & qui-
dem per solum Confessarium, cui tanquam
interpreti voluntatis defuncti sit fides habenda.
arg. l. 1. in fin. & ibi DD. ff. de V. O.
trahit Pasqual. in Addit. ad Lauret. de
Franch. in contrav. inter Episc. & Regul.
p. 2. q. 64. n. 3. & seqq. Solum tamen pro-
positum eligendi sepulturam, antequam quis
actu eligat, nihil operatur. Lauret. de Franch.
d. q. 64.

Quæritur V. An Religiosi, quibus vel
ob electam sepulturam, vel sepulchrum Ma-
jorum jus funerandi cadaver competit,
possint propriâ autoritate illud de domo
tolle-

tollere, & per alienam Parochiam processionaliter ad suam Ecclesiam deferre? *¶* Omnium primò attendendam esse loci consuetudinem, vel specialia pacta cum Parocho inita *arg. c. 1. de Pact. in 6.* Cæterum abstrahendo à speciali consuetudine, pacto, vel privilegio, juri conformius censéo non licere ad tollendum funus alienam Parochiam sine licentia Parochi ingredi, *arg. c. un. 13. q. 1.* Pro quâ sententia etiã Bullam Leonis X. allegat Zypæus in *Annal. jur. Pont. t. de Sepult. n. 5. & seqq.* eo ferè modo, quo de Jure Civ. cuilibet quidem competit jus venandi, alienum tamen fundum ingredi à domino prohiberi potest. *§. fere. 12. l. de Rev. divis.* Notandum proinde est, quòd Parochi corpora defunctorum in Ecclesiis Religiosorum humana usque ad Ecclesias prefatas associare possint, & ibi permanere, non tamen cum sola, neque ibidem decantantes aut aliam functionem facientes. Ita ex Declar. Card. & Tamburino docet Petrus de Murga in *quest. past. p. 3. q. 7. n. 6.*

Quæritur VI. An si uxor specialem sepulchrum sibi elegerit, & ante Maritum defungatur, debeat Maritus postea sine electione sepulturæ decedens cum illa sepeliri? Pan. quamvis primâ fronte id affirmaverit, tamen mox in negativam magis propendere videtur in *c. de uxore 7. h. t. n. 7.* eo quòd Jura tantum de Uxore loquantur, neque femineo vocabulo masculi contineantur, ut ait J. C. in *l. si ita scriptum. 45. ff. de Leg. 2.* & uxor quidem virum, non autem Vir Uxorem sequatur.

10 Ego puto non improbabiler hoc modo distingui posse; ut si quidem Maritus habuerit sepulchrum Majorum, debeat potius exemplo Patriarcharum cum suis patribus tumulari. Sin autem nec specialiter electam nec sepulchrum Majorum habeat, & matrimonium in concordia transactum sit, exi-

stimo satis congruè dici posse maritum cum uxore, quam in Ecclesia Parochi sepeliendum esse; etenim propter mundanam vitæ societatem, affectionem illam nem conjugalem Jus disposuit, ut uxor li-
liretur cum marito; quæ ratio cum ex parte mariti procedat, idem sane de hunc statuendum erit. *Ante et corpore*
vers. sicut ergo. de Translat. Episc.
extensio Juris satis ex præsumptione Mariti defuncti induci potest, si uxoris electam sepulchrum & non contrariam dispositionem, videtur patenter ritalem affectionem eandem tacite etiam elegisse, ut *quarum mens uxor*
Domino, eorum quoque corpora sepe
ra non separet, sicut in simili dicitur *unaquaque. 3. caus. 13. q. 2.*

Quæritur VII. An Prælati sepe possit sibi eligere sepulchrum? Affirmativæ communis est apud Pasqual. in *Lauret. de Franch. p. 2. q. 61.* nam ibi decernitur Religiosos non sibi eligere sepulchrum, qui cum potestati subiecti sint, velle propriam habent; unde cum Prælati circa ea continent ad regimen Conventus & aliorum, habeant suum velle, poterunt re. Verùm advertendum esse in *d. l.* quòd hujusmodi electio, si potestas, debeat esse rationabilis, nullam fore censet electionem sepulchri eligeret Prælati in loco, quòd decernitur sine notabilibus expensis; tali electione læderetur honor & decoratio Religionis, sicut læderetur, si pareret specialis prærogativa loci electi esset præponderans motum ad reddendam rationabiliter sepulchrum in Monasterio.

ENCI

Quartus VIII. An Religiosi inferiores sibi eligere sepulturam, si extra Monasterium decedant? Etiam hic affirmativa communior & probabilior est, dummodo Religiosus ita remote a suo Monasterio decessit, ut ad id commodè deportari non possit: *in c. fin. h. t. in 6.* ubi Religiosus inveniatur electio sepulturæ, aperte additur hæc exceptio, nisi tam remote a Monasterio moriantur, ut commodè ad ipsa decesserint: *Palq. d. p. 2. q. 60. n. 3.* & plerum apud eum c. Facit text. *in cap. n. in qua. 16. de Excess. Prælat.*

Quartus IX. An Novitius, qui sine electione sepulturæ decedit, sepeliendus sit in Monasterio, vel Ecclesia sua Parochiali? Pro Ecclesia Parochiali respondet Pet. de *Divinis de Canon. Episc. cap. 34.* Angelus *in Sepul. n. 26.* eo quod Novitius non sint in Religiosi seu de corpore Monasterii. Nihilominus dicendum est, Novitios in suo Monasterio sepeliri debere, quia quoad parochiale effectus (extra votorum obligationem) Religiosus connumerantur; nimirum quoad Sacramentorum perceptionem, privilegium Canonis *c. Religioso. 21. de S. n. r. c. m. in 6. & fori, Navar. Cons. 5. & 6. de Foro comp.* Sed quid si Novitius ante mortem fuisset in proposito redeundi ad sæculum, nunquid, quia tunc elegerit mori in sæculo, censendus foret etiam extra Monasterium elegerit sepulturam? Negativa verior est contra Syl. *V. Sepultura. q. 8.* quæ solum propositum non extrahit Novitium à statu novitiorum, sicut nec voluntas morandi Parochiam subtrahit à Jure Parochiali. *arg. l. domicilium. 20. ff. ad Municipalem, &c.* sed requiritur factum solvens illum contractum, quo Novitius se tradidit experientiam Religioni, & ipse acceptavit Religionem experientiam. Lauret. de Franch. *in C. n. v. in et Episc. & Regular. p. 2. q. 57.*

ENGELIN DECRET. LIB. III.

Quartus X. Quid Juris habet Parochus, si Parochianus alibi elegerit sepulturam? *q. 4.* Quod debeat ipsi portio canonica de iis, quæ alteri Ecclesiæ, ubi sepultura electa est, occasione funeris obveniunt, ut qui Sacramenta administrando onus habuit cum vivente, post mortem ejus etiam de funere aliquid emolumentum participet. Si quis in duobus locis æqualiter habuerit domicilium, & in tertio elegerit sepulturam, portio canonica inter utriusque domicilii Ecclesias dividenda erit. *c. 2. hoc tit. in 6.* & quidem si de puncto Juris communis præsertim antiqui loquamur, hæc portio aliquando est dimidia, aliquando tertia, & aliquando quarta pars pro cujusvis loci consuetudine, non tantum de candelis, oblationibus, panno tumbæ, &c. sed etiam de omnibus, quæ vel titulo institutionis, vel legati defunctus pro anima sua Ecclesiæ electæ sepulturæ reliquerit. *c. 4. c. cum super. 8. c. certificari. 9. c. in nostra. 10. h. t.* Specialiter tamen excipitur *in c. fin. de Testam.* quod non sit solvenda portio canonica de his, quæ pro fabrica Ecclesiæ, pro ornamentis, luminaribus, anniversario, septimo, vigesimo, trigesimo die; sive aliis ad perpetuum cultum Divinum legantur. Et quamvis *in clem. dudum. 2. h. t. d. cap. fin.* videatur abrogatum, nihilominus *Gloss. in d. Clem. in §. verum. & Cov. in c. Officii. de Testam. in 6.* censent, eandem Clementinam utpotè correctoriam & strictæ interpretationis non esse ultra FF. Prædicatores & Minores, de quibus loquitur, extendendam. Dixi porrò de puncto juris communis hæc ita procedere: nam per Bullas & Privilegia specialia, item multorum locorum consuetudinem, Monasteria, & Religiosorum Ordines, vel nullam omnino portionem canonicam, vel non nisi de funeralibus propriè dictis, quæ scilicet eodem die

Ooo o die

die cum funere deferuntur, uti sunt candelæ, pannus, oblationes, &c. persolvere tenentur. Sicut etiam d. Clem. dudum. circa portionem canonicam respectu Prædicatorum per privilegium Sixti, & respectu Minorum per privilegium Pii V. abrogatam esse refert Syl. V. *Portio Canonica. in fin.* & Miranda in *Man. Prælat. tom. 2. q. 48. art. 8.* Vide etiam Tambur. de *Jur. Abb. tom. 1. disp. 15. q. 17.* Molina de *l. & l. træl. 2. disp. 215.*

34 *Quæritur XI.* An liceat Religiosis aut Clericis aliquem inducere vel persuadere, ut in suis Ecclesiis eligat sepulturam? *Id sub pena excommunicationis S. Pontifici reservata & restitutionis cadaveris jam sepulti prohibitum esse in c. r. h. t. in b. & Clem. cupientes. 3. §. sane de Penis.* Attamen rigor hujus constitutionis ita communiter temperatur, ut procedat in electione irrevocabili, quæ voto, juramento, aut alio pacto *perpetuo* concipitur, non verò in electione mutabili, quæ fit per testamentum, codicillum, aut aliam promissionem revocabilem. Item cum textus loquatur de inductione circa proprias Ecclesias, non incurretur censura, si Regulares inducant ad eligendam sepulturam in aliena Ecclesia, poenalia enim sunt strictè interpretanda. Pasqual. ad Lauret. de *Franch. d. p. 2. q. 63. n. 2. & seqq.* Angelus in *V. sepultura. n. 95.* Nav. in *Man. c. 27. n. 103.*

Quæritur XII. Quomodo defendi possit consuetudo, quæ undequaque inolevit, quòd pro sepulturis pecunia accipiatur? In *cap. cum in Eccl. 9. de Simonia.* dicitur horribile, quòd pro sepulturis & exequiis mortuorum aliquid exigatur &c. Econtrà in *cap. ad Apostolicam. 42. de Sim.* damnantur Laici, qui id solvere recusant, quòd Clerici pro exequiis mortuorum juxta laudabilem consuetudinem petunt. *Id. Non*

posse pro ipsa sepultura, nec pro loco consecrato, tanquam pro rebus finibus, aliquid temporale peti sine iustitiae, *c. quest. 12. causa. 13. q. 2. de iud. de. 13. hoc tit.* Verum consuetudo fertur accedente non est iniquum, ut petatur. I. pro conservatione canonici loci specialis sepultura, aut sustentatione cantorum. II. propter specialem locum ad quem sepeliens, qui Parochus non tenetur: sicut in simili pro Missarum stipendium accipi potest pro sustentatione Parochi, qui alios os redditus habet. IV. Cum decem *sonales* passim in delictum abierit difficile fuerit hominum sublatum viverent, perscrutari, ut sciretur quot annis lucrati fuerint, ideo incedere, in locum decimarum *per se* mortuaria successisse, & Parochos suos fuisse, quòd tibi post mortem summam aliquam vice decimarum percipere solent. V. Quòd honorem eminentia specialis sepultura, illa præminencia sit propter respectum quem temporalem, ut quia est in locum *miori & contigatori* item obsequii ecclesie, quòd nullum alium vel in locum electæ sepultura, quam eligentiam, sit pretio altimabilis, cum *mis tam Theologis quam Canonis* Barb. de *Offic. Par. p. 3. c. 26.* Sed admonet in hac quaestione, esse licitum, sed contra Christianam officium & per Ordinarios castigandum quòd propter exactionem pecuniarum mortuaria non soluta, defunctorum *ra inhumata relinquuntur.* *c. ad iud. de. 13. h. tit. Sac. Congreg. Car. dicitur ex Sylv. refert. Barb. in Collect. Cont. Trid. sess. 25. de Reformat. num. 39.*

ENCI

§. Unicus,

Quinam sint indigni Sepulturâ
Ecclesiastica.

Indigni censentur, qui non sunt de Eccle-
sia, videlicet Judæi & Gentiles, c. Eccle-
siæ. 27. de Consecr. dist. 1. quibus etiam
numerantur infantes Christianorum, qui
ante baptismum decesserunt. Si tamen in-
terdum obiter, vel cum matre aut for-
midabili, aut etiam, dum de ejus vita du-
bitum erat, baptizatus sit, sepulturâ Eccle-
siasticam privari non debet, item si in utero
matris maneat, unâ cum matre ista seplien-
da est, quia pars matris esse censetur, l. r.
de Test. ff. de Vent. inspic. si verò propter
causam vitæ à præmortua matre ex lectus fue-
rit (quod fieri debet, quando vita infantis
periclitanda) nec tamen speratur, quòd vivus
sepulchrum attingeret, extra locum conse-
cratum humabitur.

Indigni sunt hæretici, atque omnes
qui quis in puncto hæresis (non in aliis
negotis) favorem, axilium, aut receptacu-
lum præbent c. 2. de Heret. in 6. Sed quia
nonnunquam contingit, quòd familia ali-
qua potentis hæreticis cum comminatione
pernam malorum desideret sepulturam
ecclesiasticam hæretici defuncti, idèò qua-
eritur, an ad evitandum grave malum pos-
sit Parochus dictam sepulturam concedere
difficultatem facit c. sacris. 5. De his. que
sunt in causa. &c. ubi S. Pontifex di-
cit, quòd propter metum nullatenus liceat
communicare cum excommunicato quam-
vis tenui, inquit metus attenuet cul-
pam, eam tamen non prorsus excludit,
cum pro nullo metu debeat quis mortali
peccatum incurrere, &c. Ex quo
nonnulli concludunt, quòd metus
tantum non excuset à transgressione
legis divinæ, aut naturalis, sed nec etiam à
transgressione legis humanæ, siquidem pro-

hibitio communicationis cum excommuni-
catis (de qua in u. c. sacris mentio fit)
tantum Jure humano Pontificio statuta sit;
sicut etiam videtur nullatenus posse licere,
ut propter metum liceat contrahere cum
consanguinea intra 2. vel 4. gradum, licet id
impedimentum tantum Jure positivo sit, ne-
que debeat existimare insolitam, quòd lex
humana etiam cum periculo mortis obliget,
quemadmodum in legibus militaribus quoti-
dianum est. Verum ego puto distinguendum
an sepultura hæretici, vel quævis alia trans-
gressio legis Pontificiæ petatur in contem-
ptum Ecclesiæ, vel ex alia causa, v. g. ad
splendorem familiæ conservandum? &c.
Priori casu locum habebit text. d. c. sacris
nam cooperari ad contemptum Ecclesiæ,
non est tantum lege humanâ, sed utique
etiam divinâ prohibitum juxta illud. Matt.
18. Qui Ecclesiam non audierit, sit tibi
sicut Ethnicus & Publicanus. Posteriori
autem casu communior est sententia, quòd
gravis metus excuset à transgressione legis
humanæ quia non est verisimile legisla-
torem voluisse obligare in casu tam extraor-
dinario l. nam ad ea s. ff. de LL. & cum
magno alterius damno. Unde qui iusto
metu adactus contraxerit cum consanguine
non peccabit per contractum, peccabit
autem per copulam, cum enim tale matri-
monium propter impedimentum consan-
guinitatis (quòd metus tollere non potest,
sed tantum excusare à peccato) sit nullum
copula consequens non tantum lege huma-
nâ sed & divinâ prohibita erit. Verum
quidem est, quòd dux belli possit imperare
militibus, eosque etiam ad periculum
vitæ obligare, sed id exigit salus pub-
lica & natura belli, atque ibi aperte constat
de imperantis voluntate, & milites tam pe-
riculosarum legum non ignari, nihilomi-
nus se ultionem Ducis potestati subdiderunt.

Syl. V. *Metus. n. 7. Azor. instit. Mor. lib. 1. c. 11. q. 1.* Quod si igitur contingat cum tam periculosis minis peti sepulturam Ecclesiasticam non in contemptum Ecclesiae, sed pro honore familiae, ut praemissum, Parochus non tenebitur cum gravi suo damno resistere, cessante tamen periculo tale cadaver, si ab aliis dignosci possit, iterum exhumari debet, ut clarè constitutum est in c. *sacris. 12. h. t.*

III. Indigni sunt in excommunicatione aut interdicto degentes, si ante mortem saltem à simplici Sacerdote absoluti non sunt: quibus enim non communicamus vivis, etiam non communicare defunctis debemus. *d. c. sacris & c. fin. h. t. c. is. cui. 20. de Sent. excom. in 6.* si tamen ante mortem signa poenitentiae dederint, etiam post mortem absolventur, & sepulturæ Ecclesiasticae mandantur. *c. à nobis. 28. de Sent. excom. & d. c. u. cui.* Cum autem hodie per Extravag. Martini V. *Ad evitanda. scandala. & c.* nullus excommunicatus necessarid vitandus sit, nisi fuerit per Ordinarium tanquam excommunicatus *demonstratus* vel sit notorius *percussor Clerici*, ideò controvertunt DD. utrum hodie excommunicati, qui vitandi non sunt, sepulturæ Ecclesiasticae gaudeant? Affirmativam sultinent Nav. *de Sepult. Conf. 4.* & Paul. Laym. *in Theol. mor. lib. 5. tr. 5. c. 5. n. 8. circa finem.* & plures apud eum citati, ex eo, quòd circa tales excommunicatos deficiat ratio in *d. cap. Sacris.* assignata. Nihilominus probabilius iudico, si de excommunicatione constat publice, non esse dandam Ecclesiasticam sepulturam, quia *d. Extravag.* non vult adjuvare excommunicatos, sed tantum fideles innocentes, ne facile aliquam censuram incurrant. *Cov. in Relect. c. Alma Mater de Sent. excom. in 6. p. 1. §. 2. n. 11. Loel. ad hunc tit. m. 9.* Notanter

dico: si excommunicatio sit publica, tam si sit occulta, & forte soli Parochus cogit, non erit sepultura Ecclesiastica denegetur, quia privata scientia uti quidem licet, modoque in privato, non autem ad damnationem in publico.

Quòd si quis notorie excommunicatus defacto in loco consecrato sepultus sit, tunc potest tolerari propter auctoritatem, qui primam sententiam docent, multaeque prohibentur, quae tamen factae non sunt. *c. ad Apostolicam. 16. de Sepult. maxime quando irritatio facta est incommoda secum trahit, ut in notorio posito exhumationem cadaveris, poenitentem reconciliandi Ecclesiam vel eandem, praesudicium Parochianorum, interim propter pollutam Ecclesiam sacris & sepulturae carere debent: sicut in Cov. in Relect. Clem. si fuerit homicid. in pr. n. 9. circa atregu. expositi, cujus parentes ignorantur, ob diversas opiniones expositum ad sepulchrum non facile admittendum, ad multum tolerandum.*

IV. Sepulturæ Ecclesiasticae privationes in notorio peccato mortali dicuntur, uti sunt in ipso crimine furti vel adulterii &c. *interempti. c. fures. 31. causa 1. q. 1.* Item sibi mortem inferentes ex desperatione vel iracundia *c. placuit. 12. causa 1. q. 1.* secus est, si ex fatuitate, vel si tantummet vulnere lethali ante mortem percussus fuerint. Imò in dubio non debet interdictum sumi, quòd peccaminose sibi ipsi mortem intulerit, nisi ex alijs coniecturis pateat. *Nav. h. t. Conf. 7. Cov. in Relect. lib. 2. c. 1. n. 11.* Interim tamen quia in communi hominum existimatione creditur desperatione & in malo statu decessisse, v. gr. in cubiculo suspensus aut in

precipitatus reperitur, ideò si ex ad-
 verbo aliqua conjectura adfint pro iplo de-
 mendo, quòd ex corruptione mentis, aut
 alijs suspensus fit, vel quòd casu in pu-
 num deciderit, &c. ad evitandam qualem
 qualem hominum offensionem fortè non
 oportuit fieri; si tale cadaver de noctu sine
 solennitatibus in loco consecrato
 sepelatur. Caterùm subitanè morte ex-
 ita, etiam si constet, quòd in vita sapiùs
 peccaverit, nihil omnino saltem privatim
 ponantur cenlebuntur Tex. & Pan. in c. ex-
 p. 11. k. 1.

V. Ecclesiastica sepulturà non gaudent,
 qui omiserunt Paschalem communionem,
 nisi ante mortem poenituerint. c. omnis u-
 nique. 12. de Pen. & rem. ff. An autem
 poenà affici possit, qui quidem tempore
 Paschali omisit communionem, sed intra
 annum semel aut sapiùs eam peregit? Non
 parum, cum enim privatio sepulturæ sit
 poena valde gravis & infamis, videtur be-
 nigniori interpretationi temperanda, L. pen.
 de Pen. s. odia. de R. I. in 6. ut in d. c.
 statuta referatur ad omnia verba præce-
 dentia, si nimirum aliquis nec semel sal-
 tem in anno confessus fuerit, nec commu-
 nionem ad minus in Pascha suscepit, quæ
 non verificantur de eo, qui extra tempus
 Paschale semel aut sapiùs confessus est. Ac-
 cedat, quòd committentem contra d. c. 12.
 verbo DD. tam graviter puniri existiment,
 quòd de respectum de hæresi reddat, quasi
 minus curans Poenitentia Sacramentum
 Ebst. in d. c. 12. n. 11. id verò rationabili-
 ter dici non possit de eo, qui intra annum
 hoc Sacramentum ritè suscepit.

VI. Usurari manifesti mortui antequam
 restituerint vel de restituendo caverint. c. 2.
 de Usuris in 6. Sed cum materia usurarum
 sit altioris indaginis, & multi contractus ab
 ulura excusari possint, ideò non erit facile
 concedendum Parocho, ut propria autho-

ritate sine prævio Judicio Ecclesiastico tam
 gravem poenam exequatur.

VII. Religiosi proprietarij. c. 2. c. cum
 ad Monasterium. de Statu Mon.

VIII. Qui in Torneamentis non causâ re-
 creationis, & honeste armorum exercita-
 tionis, sed cum periculo vitæ institutis de-
 cedunt. c. 1. de Torneam.

IX. Demùm excluduntur à sepultura ²¹
 Ecclesiastica, qui in duello etiam privato si-
 ne patris & socijs, cum ordinario tamen
 periculo vitæ, ex condicito, statuto tempore,
 & in loco convento instituto, occumbunt,
 Trident. S. 25. de Ref. c. 19. junctâ Bulla
 Greg. XIII. Ad tollendum. & Clementis.
 VIII. illius &c. Quòd si tamen aliquis in
 duello quidem lethaliter vulneretur, sed ex-
 tra illud receptis Sacramentis vel saltem da-
 tis poenitentia signis moriatur, mihi vide-
 tur benignius, non esse privandum sepultu-
 rã Ecclesiasticã quidquid alij contradicant:
 quia Concilium tantùm loquitur de occum-
 bentibus in duello, nec ex Bullis alijs evin-
 citur: proinde locus est receptæ doctri-
 næ, quòd poenæ potius interpretatione leni-
 endæ, quàm exasperandæ, nec ad casus e-
 tiam planè similes extendendæ sint.

Præterea poenæ duellantium non habent
 locum in illis, qui dum sese invicem in pla-
 tea offendunt, statim ibidem dimicant; quia
 cum termini poenales sint strictè accipiendi,
 talis dimicatio non est propriè duellum,
 quod sit ex condicito & statuto tempore, sed
 potius repentina aggressio & defensio. Item
 volunt nonnulli calore iracundiæ excusari
 à poenis duelli, qui in continenti accederent
 ad locum aliquem, ibique dimicarent. Vid.
 cc. apud Barb. in Collect. DD. ad Concil.
 Trid. sess. 25. de Ref. c. 19. n. 13. & seqq.

Sed quid si miles in exercitu, vir eque-
 stris in Aula Regia, officio, dignitate Ducis,
 aut Principis favore ob ignaviæ suspicio-
 nem excidere debeat, nisi identitem pro-
 vocanti ²²

vocanti se sistat. Item si ad pugnandum
 I cessans alterum, crebra convitia & contu-
 melias adjiciat, quâ ille molestiâ se liberando
 & subeundo dedecore aliter liberare non
 possit, nisi armis congregiatur, nunquid si
 talis provocatus in duello occumbat, sepul-
 turâ Ecclesiasticâ privari debet? In simi-
 libus circumstantijs acceptantem duellum
 oblatum non animo occidendi provocan-
 tem, sed gratiâ merâ defensionis, saltem in
 foro interno excusari putant Lucas Floro-
 nus de duello. 6. §. 2. Filiuc. tom. 1. tract.
 15. capit. 5. num. 107. & 113. Laym. in
 Theol. mor. lib. 3. tract. 3. p. 3. capit. 3. n.
 3. Nav. capit. 15. num. 3. & 4. Pro ea-
 dem sententia speculativè plures rationes fa-
 ciunt, quas adducit Lessius de J. & J. lib.
 2. cap. 9. dubio. 12. n. 83. Practicè tamen
 contrarium tenendum videtur propter ma-
 las consequentias, & quòd plerumque ali-
 ud medium sit conservandi honorem, v. g.
 dicendo ad provocantem, se paratum fore,
 si per Ecclesiam liceret, vel provocantem ex-
 perturum, quocum negotium habeat, si pa-
 lam, & non proditorie agressus fuerit, &c.
 Lessius d. l. n. 84. Peregrin. de duello. q. 24.
 2) Sed quidquid sit de hac difficultate, an ex-
 cusetur, qui merè defensivè duellum hono-
 ris causâ suscipit, quæ non est de præsentî
 instituto latius examinanda, interim tamen
 si supponerem sententiam affirmativam, di-
 cerem tamen occumbentem in tali duello
 non esse Ecclesiasticè sepeliendum, id quod
 evincere videtur Bulla Clem. VIII. illius vi-
 ces, &c. §. 5. ubi apertè statuitur poenas
 duellantium procedere, si unus miles cum
 altero etiam ex hostili castro, etiam ducum
 permisso, privatâ tamen de causa duellum in-
 eat: quale duellum profectò miles sine inge-
 ti apud totum exercitum diffamatione, &
 contemptu utique detrectare non potest. Ra-
 tio autem fundamentalis est, quòd ad exe-

crationem & extirpationem alicujus crimi-
 nis (in genere talis) aut abusus malis
 aut sine culpa vera, quæ non sunt sine
 aut culpâ præsumpta; & sæpenumero
 ex præiumpione mali damnetur, quæ
 men reverà est innocens: ita electus per
 moniam alterius etiam ignominer, impo-
 tate privatur, c. nobis fuit. 27. de Sum-
 ita filij hæreticorum, item filij eorum, qui
 crimen læsæ Majestatis perpetrarunt, pro-
 ter puniuntur, per privationem hono-
 successionum, dignitatum, &c. ut
 mors sit solatium, & vita supplicium
 quamvis ex sua persona nihil committat
 c. vergentis. 10. de Hæret. l. qui quis
 Ad L. Jul. Majest. ita multorum loca
 sunt statuta, ut cum armis deprehensus
 carcerem impingatur, imò nonnunquam
 licè suspendatur, nullâ admittâ excusatione
 quòd fortassis ad defensionem contra
 stem arma gestaverit.

TITULUS XXIX.

De Parochijs & alicuius

Parochianis,

§. I.

De Parochijs.

SUMMARIUM.

1. Quid sit Parochia & Parochia.
2. Ut ab Episcopi fiat certa Parochiarum divisio.
3. Quando & qualiter nova parochie erigantur.
4. Licetum est locorum Ordinarijs ob casu rati-
 biles duas parochias in unam congregare.
5. Quæ sint jura parochialia.
6. Si conflet Ecclesiam esse parochialem, fundantur
 her intentionem in jure.
7. Ad probandam parochiam quatuor requiruntur.
8. Parochie & Monasterij incorporate, licet per
 rios provideantur, retinent tamen omnia
 parochialia.